EUROPOS
KOMISIJA

Strasbūras, 2024 11 26
COM(2024) 713 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

kuria patvirtinamas Estijos nacionalinis vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

kuria patvirtinamas Estijos nacionalinis vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnį,

atsižvelgdama į Reglamentą (ES) 2024/1263, ypač į jo 17 straipsnį,

atsižvelgdama į Komisijos rekomendaciją,

kadangi:

BENDROSIOS PASTABOS

(1) 2024 m. balandžio 30 d. įsigaliojo reformuota ES ekonomikos valdymo sistema. Pagrindiniai reformuotos ES ekonomikos valdymo sistemos elementai yra Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros[1] kartu su iš dalies pakeistu Reglamentu (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo[2] ir iš dalies pakeista Tarybos direktyva 2011/85/ES dėl valstybių narių biudžeto sistemų[3]. Sistemos tikslas – užtikrinti valstybės skolos tvarumą ir tvarų bei integracinį augimą vykdant reformas ir investicijas. Ja valstybės narės skatinamos prisiimti atsakomybę ir skiriamas dėmesys vidutinės trukmės laikotarpiui ir veiksmingam bei nuosekliam taisyklių laikymosi užtikrinimui;

(2) naujosios ekonomikos valdymo sistemos pagrindas yra nacionaliniai vidutinės trukmės laikotarpio fiskaliniai struktūriniai planai, kuriuos valstybės narės pateikia Tarybai ir Komisijai. Planais siekiama dviejų tikslų: i) užtikrinti, kad iki koregavimo laikotarpio pabaigos valdžios sektoriaus bendroji skola imtų patikimai mažėti arba liktų apdairaus lygio ir kad valdžios sektoriaus deficitas vidutinės trukmės laikotarpiu būtų sumažintas ir išliktų mažesnis už 3 % BVP pamatinę vertę, ir ii) užtikrinti, kad būtų įgyvendintos reformos ir investicijos, kuriomis reaguojama pagrindinius Europos semestro metu nustatytus iššūkius ir atsižvelgiama į bendrus ES prioritetus. Tuo tikslu kiekviename plane turi būti pateiktas vidutinės trukmės įsipareigojimas laikytis grynųjų išlaidų[4]

---

1 2024 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1263 dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97, (OL L, 2024/1263, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

2 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos reglamentas (ES) 2024/1264, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo, (OL L, 2024/1264, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

3 2024 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva (ES) 2024/1265, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms, (OL L, 2024/1265, 2024 4 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

4 Grynosios išlaidos, apibrėžtos Reglamento (ES) 2024/1263 2 straipsnyje, – valdžios sektoriaus išlaidos, atėmus i) palūkanų išlaidas, ii) diskrecines pajamų priemones, iii) Sąjungos programų išlaidas, kurios visiškai atitinka pajamas iš Sąjungos fondų, iv) nacionalines išlaidas bendram Sąjungos finansuojamų

plano, kuriuo veiksmingai nustatomas biudžeto apribojimas plano įgyvendinimo laikotarpiu, apimančiu 4 ar 5 metus (priklausomai nuo įprastos valstybės narės teisėkūros ciklo trukmės). Be to, plane turi būti paaiškinta, kaip valstybė narė užtikrins, kad būtų įgyvendintos reformos ir investicijos, kuriomis reaguojama į pagrindinius Europos semestro metu, visų pirma konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose (jei taikytina, įskaitant rekomendacijas, susijusias su makroekonominio disbalanso procedūra (MDP)), nustatytus iššūkius, ir kaip valstybė narė atsižvelgs į bendrus Sąjungos prioritetus. Fiskalinio koregavimo laikotarpis apima ketverių metų laikotarpį ir gali būti pratęstas ne ilgiau kaip trejais metais, jeigu valstybė narė įsipareigoja vykdyti atitinkamas reformas ir investicijas, atitinkančias Reglamente (ES) 2024/1263 nustatytus kriterijus;

(3) pateikus planą, Komisija įvertins, ar jis atitinka Reglamento (ES) 2024/1263 reikalavimus;

(4) remdamasi Komisijos rekomendacija, Taryba turi priimti rekomendaciją, kurioje nustatomas atitinkamos valstybės narės grynųjų išlaidų planas ir, kai taikytina, patvirtinami reformų ir investicijų įsipareigojimai, kuriais grindžiamas fiskalinio koregavimo laikotarpio pratęsimas;

PASTABOS DĖL ESTIJOS NACIONALINIO VIDUTINĖS TRUKMĖS LAIKOTARPIO FISKALINIO STRUKTŪRINIO PLANO

(5) 2024 m. spalio 11 d. Estija Tarybai ir Komisijai pateikė savo nacionalinį vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinį struktūrinį planą. Planas pateiktas pratęsus Reglamento (ES) 2024/1263 36 straipsnyje nustatytą terminą, kaip susitarta su Komisija, atsižvelgiant į Estijos nurodytas priežastis;

Procesas iki plano pateikimo

(6) 2024 m. birželio 21 d. Komisija Estijai pagal Reglamento (ES) 2024/1263 9 straipsnį išsiuntė orientacinę trajektoriją[5]. Spalio 11 d. Komisija orientacinę trajektoriją paskelbė[6]. Orientacinė trajektorija yra grindžiama rizika ir ja užtikrinama, kad iki fiskalinio koregavimo laikotarpio pabaigos ir nesiimant tolesnių biudžeto priemonių po koregavimo laikotarpio, valdžios sektoriaus bendroji skola vidutinės trukmės laikotarpiu patikimai mažėtų arba liktų apdairaus lygio, o valdžios sektoriaus deficitas koregavimo laikotarpiu būtų sumažintas iki mažesnės nei 3 % BVP vertės ir vidutinės trukmės laikotarpiu išliktų mažesnis už tą pamatinę vertę. Vidutinės trukmės laikotarpis apibrėžiamas kaip dešimties metų laikotarpis po koregavimo laikotarpio pabaigos. Pagal Reglamento (ES) 2024/1263 7 ir 8 straipsnius orientacinė trajektorija

---

programų finansavimui, v) bedarbio pašalpų išlaidų ciklinius elementus ir vi) vienkartines bei kitas laikinąsias priemones.

5 Valstybėms narėms ir Ekonomikos ir finansų komitetui perduotos išankstinės gairės apima trajektorijas su koregavimo laikotarpio pratęsimu ir be jo (atitinkamai apimančias 4 ir 7 metus). Jos taip pat apima pagrindines pradines sąlygas ir pagrindines prielaidas, naudojamas Komisijos vidutinio laikotarpio valdžios sektoriaus skolos prognozavimo sistemoje. Orientacinė trajektorija apskaičiuota pagal metodiką, aprašytą Komisijos 2023 m. skolos tvarumo stebėsenos dokumente (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en). Ji grindžiama Komisijos 2024 m. pavasario prognoze ir jos vidutinės trukmės laikotarpio pratęsimu iki 2033 m., o ilgalaikis BVP augimas ir su visuomenės senėjimu susijusios išlaidos atitinka bendrą Komisijos ir Tarybos 2024 m. ataskaitą dėl senėjimo (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en).

6 https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#estonia

taip pat dera su skolos tvarumo apsaugos priemone ir atsparumo deficitui apsaugos priemone. Estijos orientacinėje trajektorijoje nustatyta, kad, remiantis Komisijos prielaidomis ir darant prielaidą, kad bus taikomas 4 metų koregavimo laikotarpis, grynosios išlaidos neturėtų didėti daugiau nei 1 lentelėje nurodytos vertės. Tai atitinka 3,1 % vidutinį grynųjų išlaidų augimą per koregavimo laikotarpį (2025–2028 m.);

	2025	2026	2027	2028	2025–2028 m. vidurkis
Didžiausias grynųjų išlaidų augimas (metinis, %)	3,3	3,3	2,9	2,9	3,1

1 lentelė. 2024 m. birželio 21 d. Komisijos Estijai pateikta orientacinė trajektorija

Šaltinis: Komisijos skaičiavimai.

(7) pagal Reglamento (ES) 2024/1263 12 straipsnį 2024 m. rugsėjo ir spalio mėn. vyko Estijos ir Komisijos techninis dialogas. Dialoge daugiausia dėmesio skirta Estijos numatytam grynųjų išlaidų planui (įskaitant fiskalinės erdvės galimybes) ir jo pagrindinėms prielaidoms (visų pirma kitokiam fiskaliniam atskaitos taškui, BVP projekcijoms ir BVP defliatoriui), taip pat numatomam reformų ir investicijų, kuriomis reaguojama į pagrindinius Europos semestro metu nustatytus iššūkius ir bendrus Sąjungos prioritetus, kurie apima sąžiningą žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, socialinį ir ekonominį atsparumą, energetinį saugumą ir gynybos pajėgumų stiprinimą, įgyvendinimui;

(8) apie konsultacijas su atitinkamais nacionaliniais suinteresuotaisiais subjektais (įskaitant socialinius partnerius), vykusias prieš pateikiant planą, Estijos pateiktame plane nepranešama;

Kiti susiję procesai

(9) 2024 m. spalio 15 d. Estija pateikė 2025 m. biudžeto plano projektą. [2024 m. lapkričio 26 d.] Komisija priėmė nuomonę dėl šio biudžeto plano projekto[7];

(10) 2024 m. spalio 21 d. Taryba Estijai per Europos semestrą pateikė įvairių konkrečiai jai skirtų rekomendacijų (KŠSR)[8];

PLANO SANTRAUKA IR KOMISIJOS ATLIKTAS JO VERTINIMAS

(11) pagal Reglamento (ES) 2024/1263 16 straipsnį Komisija planą įvertino taip:

Aplinkybės: makroekonominė ir fiskalinė padėtis ir perspektyva

(12) ekonominė veikla Estijoje 2023 m. susitraukė 3,0 %, nes smarkiai sumažėjo eksportas, taip pat mažėjo privatus vartojimas. Europos Komisijos 2024 m. rudens prognozėje numatoma, kad 2024 m. dėl mažėjančio vartojimo ir investicijų, taip pat silpno eksporto ekonomika toliau mažės 1,0 %. Numatoma, kad 2025 m. realusis BVP padidės 1,1 %, nes Estijos eksporto užsienio paklausa lėtai atsigauna, nors vidaus paklausa turėtų išlikti gana silpna. 2026 m. realusis BVP turėtų padidėti 2,6 %, nes numatoma, kad atsigaus vidaus paklausa, visų pirma privatus vartojimas ir investicijos. Numatoma, kad prognozės laikotarpiu (t. y. 2024–2026 m.) potencialaus BVP augimas Estijoje laipsniškai didės nuo 0,1 % 2024 m. iki 0,3 % 2026 m.

[7] Komisijos nuomonė dėl Estijos biudžeto plano projekto, 2024 11 26, C(2024)9052 *final*.

[8] Tarybos rekomendacija dėl Estijos ekonominės, biudžeto, užimtumo ir struktūrinės politikos, dar nepaskelbta.

daugiausia dėl pagerėjusio realiojo BVP. 2023 m. nedarbo lygis buvo 6,4 % ir Komisija prognozuoja, kad 2024 m. jis sieks 7,5 %, 2025 m. – 7,7 % ir 2026 m. – 7,2 %. Prognozuojama, kad infliacija (BVP defliatorius) sumažės nuo 8,1 % 2023 m. iki 5,1 % 2024 m. ir 2025 m. išliks 4,0 %, o 2026 m. – sumažės iki 3,3 %;

(13) kalbant apie fiskalinius pokyčius, 2023 m. Estijos valdžios sektoriaus deficitas sudarė 2,8 % BVP. Pagal Europos Komisijos 2024 m. rudens prognozę jis turėtų pasiekti 3,0 % BVP 2024 m. ir stabilizuotis pasiekęs 3,0 % BVP 2025 m. ir, remiantis nesikeičiančios politikos prielaida, taip pat 2026 m. Europos Komisijos 2024 m. rudens prognozė apima Estijos 2025 m. biudžeto projektą, kurio pasiūlymą rugsėjo mėn. vyriausybė pateikė nacionaliniam parlamentui. 2023 m. pabaigoje valdžios sektoriaus bendroji skola buvo 20,2 % BVP. Pagal Europos Komisijos 2024 m. rudens prognozę numatoma, kad skolos santykis 2024 m. pabaigoje padidės iki 23,2 % BVP. Numatoma, kad jis padidės iki 24,2 % BVP 2025 m. pabaigoje ir iki 25,5 % 2026 m. pabaigoje. Komisijos fiskalinėse projekcijose neatsižvelgiama į vidutinės trukmės laikotarpio planuose nustatytus politikos įsipareigojimus, kol jie nebus pagrįsti patikimai paskelbtomis ir pakankamai tiksliomis konkrečiomis politikos priemonėmis;

Plane pateiktas grynųjų išlaidų planas ir pagrindinės makroekonominės prielaidos

(14) Estijos nacionalinis vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas apima 2025–2028 m. laikotarpį ir jame pateikiamas ketverių metų fiskalinis koregavimas;

(15) plane pateikiama informacija, kurios reikalaujama pagal Reglamento (ES) 2024/1263 13 straipsnį, išskyrus informaciją apie konsultacijas su vidaus suinteresuotaisiais subjektais prieš pateikiant planą (kurios reikalaujama pagal Reglamento (ES) 2024/1263 13 straipsnio g punkto vi papunktį);

(16) plane įsipareigojama laikytis 2 lentelėje nurodyto grynųjų išlaidų plano, atitinkančio 4,7 % vidutinį grynųjų išlaidų augimą 2025–2028 m. Plane nurodytas vidutinis grynųjų išlaidų augimas koregavimo laikotarpiu (2025–2028 m.) yra didesnis už 2024 m. birželio 21 d. Komisijos perduotoje orientacinėje trajektorijoje nurodytą grynųjų išlaidų augimą. Plane numatytame grynųjų išlaidų augimo plane remiamasi tuo, kad Estija turi tam tikrų fiskalinio dekonsolidavimo galimybių, kurios neatsispindėjo 2024 m. birželio 21 d. Estijai perduotose išankstinėse Komisijos gairėse. Fiskalinė erdvė atsiranda dėl žemo Estijos skolos lygio ir nesikeičiant politikai numatomo pirminio deficito mažėjimo. Tai padidintų didžiausią grynųjų išlaidų augimo tempą, kuris užtikrintų, kad valdžios sektoriaus bendroji skola vidutinės trukmės laikotarpiu liktų apdairaus lygio ir kad valdžios sektoriaus deficitas vidutinės trukmės laikotarpiu išliktų mažesnis už pamatinę vertę, kaip parodyta 3 lentelėje. Plane daroma prielaida, kad potencialaus BVP augimas padidės iki 1 % 2025 m. (nuo 0,7 % 2024 m.), o paskui sumažės iki 0,5 % 2027 ir 2028 m. Be to, plane numatoma, kad 2025 m. BVP defliatoriaus augimo tempas padidės iki 4,0 % (nuo 3,7 % 2024 m.), o 2028 m. palaipsniui sumažės iki 2,8 %;

2 lentelė. Estijos plane pateiktas grynųjų išlaidų planas ir pagrindinės prielaidos

	2024	2025	2026	2027	2028	Vidurkis plano galiojimo laikotarpiu 2025–2028 m.
Grynųjų išlaidų augimas (metinis, %)	1,9	7,1	5,1	3,6	3,2	4,7
Grynųjų išlaidų augimas (bendras, nuo 2023 bazinių metų, %)	1,9	9,2	14,8	18,9	22,6	nėra
Potencialaus BVP augimas (%)	0,7	1,0	0,9	0,5	0,5	0,7
Infliacija (BVP defliatoriaus augimas) (%)	3,7	4,0	3,6	3,2	2,8	3,4

Šaltinis: Estijos vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas ir Komisijos skaičiavimai.

Plano grynųjų išlaidų įsipareigojimų poveikis valdžios sektoriaus bendrajai skolai

(17) jei plane numatytas grynųjų išlaidų planas ir pagrindinės prielaidos pasitvirtintų, valdžios sektoriaus bendroji skola pagal planą laipsniškai padidėtų nuo 23,7 % 2024 m. iki 28,6 % BVP koregavimo laikotarpio pabaigoje (2028 m.), kaip nurodyta toliau pateiktoje lentelėje. Prognozuojama, kad po koregavimo vidutinės trukmės laikotarpiu (t. y. iki 2038 m.) skolos santykis pagal planą, nors ir lėčiau, toliau didės ir iki 2038 m. pasieks 32,6 % BVP.

3 lentelė. Estijos plane pateikti valdžios sektoriaus bendrosios skolos ir balanso pokyčiai

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2038
Valdžios sektoriaus skola (% BVP)	20,0	23,7	25,2	26,4	27,6	28,6	32,6
Valdžios sektoriaus balansas (% BVP)	−2,4	−2,7	−3,0	−2,7	−2,3	−2,1	−1,5

Šaltinis: Estijos vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinis struktūrinis planas.

Taigi, pagal planą valdžios sektoriaus bendroji skola vidutinės trukmės laikotarpiu liktų gerokai mažesnė už Sutartyje nustatytą 60 % BVP pamatinę vertę. Tai yra tikėtina remiantis plano prielaidomis, nes pagal visus Komisijos skolos tvarumo analizės apibrėžiamojo pobūdžio testavimus nepalankiausiomis sąlygomis numatoma, kad skola iki 2038 m. bus mažesnė nei 60 % BVP. Todėl, remiantis plano politikos įsipareigojimais ir makroekonominėmis prielaidomis, plane pateiktas grynųjų išlaidų planas dera su skolos reikalavimu, nustatytu Reglamento (ES) 2024/1263 6 straipsnio 2 dalyje ir 16 straipsnio 2 dalyje;

Plano grynųjų išlaidų įsipareigojimų poveikis valdžios sektoriaus balansui

(18) remiantis plane pateiktu grynųjų išlaidų planu ir prielaidomis, valdžios sektoriaus deficitas pasiektų 3 % BVP 2025 m., o vėliau laipsniškai mažėtų iki 2,1 % 2028 m. Taigi, pagal planą valdžios sektoriaus balansas koregavimo laikotarpio pabaigoje (2028 m.) neviršytų 3 % BVP pamatinės vertės. Be to, per dešimt metų po koregavimo laikotarpio (t. y. iki 2038 m.) valdžios sektoriaus deficitas neviršytų 3 % BVP. Todėl, remiantis plano politikos įsipareigojimais ir makroekonominėmis prielaidomis, plane pateiktas grynųjų išlaidų planas derėtų su deficito reikalavimu, nustatytu Reglamento (ES) 2024/1263 6 straipsnio b punkte ir 16 straipsnio 2 dalyje;

Plano derėjimas su atsparumo deficitui apsaugos priemone

(19) jeigu plano prielaidos ir įsipareigojimai pasitvirtintų, struktūrinis deficitas per visą koregavimo laikotarpį išliktų mažesnis nei 1,5 % BVP. Taigi, remiantis plano politikos įsipareigojimais ir makroekonominėmis prielaidomis, Reglamento (ES) 2024/1263 8 straipsnio 1 dalyje nurodytos bendros atsparumo maržos ir toliau bus laikomasi, todėl Reglamento (ES) 2024/1263 8 straipsnio 2 dalyje nurodyto struktūrinio pirminio balanso papildomo pagerėjimo nereikalaujama;

Plano derėjimas su skolos tvarumo apsaugos priemone

(20) pagal planą numatoma, kad valdžios sektoriaus bendroji skola per visą koregavimo laikotarpį išliks mažesnė nei 60 % BVP. Todėl skolos tvarumo apsaugos priemonė netaikoma;

Makroekonominės plano prielaidos

(21) planas grindžiamas prielaidomis, kurios skiriasi nuo birželio 21 d. Estijai perduotų Komisijos prielaidų. Visų pirma plane naudojamos skirtingos pradinės fiskalinės būklės (įskaitant 2024 m. skolos, pirminių išlaidų augimo ir struktūrinio pirminio balanso), realiojo BVP augimo ir BVP defliatoriaus augimo prielaidos. Būtina atlikti kruopštų šių prielaidų skirtumų vertinimą, ypač dėl to, kad plane numatytas vidutinis grynųjų išlaidų augimas yra didesnis nei orientacinėje trajektorijoje.

Prielaidų skirtumai, turintys didžiausią poveikį vidutiniam grynųjų išlaidų augimui, išvardyti toliau kartu su kiekvieno atskirai vertinamo skirtumo įvertinimu.

- Plane daroma prielaida, kad pradinė fiskalinė būklė bus palankesnė, nei mano Komisija. 2023 ir 2024 m. planas atspindi atnaujintus rezultatų duomenis ir nacionalines skolos, pirminių išlaidų augimo ir struktūrinio pirminio balanso prognozes. Tai prisideda prie didesnio plane numatyto vidutinio grynųjų išlaidų augimo koregavimo laikotarpiu, palyginti su Komisijos prielaidomis. Remdamasi duomenimis, turėtais tuo metu, kai vertino planą, Komisija mano, kad, atsižvelgiant į atnaujintus struktūrinio pirminio balanso ir gamybos apimties atotrūkio skaičiavimus, atskaitos taškas yra realistiškas. Todėl ši prielaida laikoma tinkamai pagrįsta.
- Plane daroma prielaida, kad realiojo BVP augimas 2021–2028 m. laikotarpiu skirsis nuo Komisijos prielaidų. Dėl to šiek tiek skiriasi vidutinio grynųjų išlaidų augimo planas plane nurodytu koregavimo laikotarpiu. Remiantis naujesnėmis nacionalinėmis prognozėmis, palyginti su Komisijos prielaida, numatoma, kad 2025 m. augimas bus spartesnis, o nuo 2026 m. – silpnesnis. Apskritai vidutinis BVP augimas išlieka panašus į Komisijos prielaidą, todėl ši plano prielaida laikoma tinkamai pagrįsta.
- Plane daroma prielaida, kad BVP defliatoriaus augimas 2024 ir 2025 m. bus vidutiniškai 0,8 procentinio punkto didesnis, palyginti su Komisijos prielaidomis. Tai prisideda prie didesnio plane numatyto vidutinio grynųjų išlaidų augimo koregavimo

laikotarpiu, palyginti su Komisijos prielaidomis. Didesnis BVP defliatoriaus augimas grindžiamas naujesnėmis nacionalinėmis prognozėmis ir atitinka Komisijos 2024 m. rudens prognozę. Todėl ši prielaida laikoma tinkamai pagrįsta.

Apskritai, atsižvelgus į visus prielaidų skirtumus kartu ir fiskalinę erdvę, plane numatytas vidutinis grynųjų išlaidų augimas yra didesnis nei pagal orientacinę trajektoriją. Komisija į pirmiau pateiktą plano prielaidų vertinimą atsižvelgs ateityje vertindama, ar laikomasi grynųjų išlaidų plano;

Plano fiskalinė strategija

(22) remiantis plane pateikta orientacine fiskaline strategija, įsipareigojimai dėl grynųjų išlaidų bus daugiausia vykdomi tiek ribojant išlaidas, tiek atliekant diskrecinį pajamų didinimą. Įvairios plane išvardytos pajamų priemonės apima Pajamų mokesčio įstatymo pakeitimus ir akcizų tarifų didinimą, motorinių transporto priemonių mokesčio įvedimą, taip pat fiksuoto papildomo saugumo mokesčio (kuris bus renkamas nuo 2025 m. vidurio didinant PVM ir nuo 2026 m. didinant visų fizinių asmenų pajamų ir įmonių pelno apmokestinimą) įvedimą. Kalbant apie išlaidas, Estija ketina atlikti 2023–2027 m. biudžeto peržiūrą, kad padidintų valstybės biudžeto lėšų naudojimo veiksmingumą ir atitinkamų paslaugų teikimą bei veiklos užtikrinimą optimaliomis sąnaudomis, remiantis valstybės tikslais. Kartu Estija taip pat ketina padidinti gynybos išlaidas ir investicijas į gynybą. Politikos priemonių, kurios turi būti priimtos, apibrėžimas turi būti patvirtinamas arba koreguojamas ir kiekybiškai įvertinamas metiniuose biudžetuose. Be to, plane pateiktos orientacinės fiskalinės strategijos įgyvendinimui kyla rizika dėl to, kad fiskalinis koregavimas iš dalies grindžiamas diskreciniu pajamų didinimu. Atsižvelgiant į lėtą prognozuojamą augimo atsigavimą, mokestinių pajamų surinkimas gali būti mažesnis, nei daroma prielaida plane. Be to, 2025 m. biudžeto plano projekte nurodomos politikos priemonės, kuriomis bus įvykdytas 2025 m. grynųjų išlaidų įsipareigojimas;

Plano reformų ir investicijų, kuriomis reaguojama į pagrindinius Europos semestro metu nustatytus iššūkius ir atsižvelgiama į bendrus Sąjungos prioritetus, ketinimai

(23) plane aprašomi politikos ketinimai, susiję su reformomis ir investicijomis, kuriomis siekiama reaguoti į pagrindinius Europos semestro metu, visų pirma konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose, nustatytus iššūkius ir atsižvelgti į bendrus ES prioritetus. Į planą įtraukta vienuolika reformų ir investicijų, iš kurių šešios yra finansiškai remiamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (EGADP), o keturios – sanglaudos politikos fondų lėšomis;

(24) kalbant apie bendrą sąžiningos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos, įskaitant Reglamente (ES) 2021/1119 išdėstytus poveikio klimato tikslus, prioritetą, į planą, be Estijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano priemonių įgyvendinimo, įtrauktos kelios reformos. Pirma, į planą įtraukta 100 proc. atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos reforma, kuria raginama iki 2030 m. pereiti prie atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos vartojimo. Antra, į planą įtrauktas klimato kaitos poveikiui atsparios ekonomikos teisės akto priėmimas. Priimamu teisės aktu bus padėti klimato kaitos poveikiui atsparios ekonomikos pagrindai, nustatant išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslus, skatinant diegti švarias technologijas ir užtikrinti geresnę išteklių valorizaciją. Šiomis dviem priemonėmis siekiama atsižvelgti į 2024 m. KŠSR (ir ankstesnes 2023, 2022 ir 2020 m. KŠSR), kuriomis Estija raginama imtis veiksmų siekiant sumažinti degiųjų skalūnų dalį energijos rūšių derinyje ir didinti išteklių našumą įgyvendinant biožaliavinės ekonomikos inovacijas;

(25) kalbant apie bendrą socialinio ir ekonominio atsparumo, įskaitant Europos socialinių teisių ramstį, prioritetą, į planą, be Estijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytų priemonių įgyvendinimo, įtrauktos kelios reformos. Pirma, į planą įtrauktos priemonės, kuriomis gerinama specialios priežiūros kokybė ir prieinamumas, pertvarkant agentūras ir paslaugų vietas, kad psichikos sutrikimų turintiems asmenims būtų užtikrintos šiuolaikiškos gyvenimo sąlygos. Antra, reabilitacijos sistema bus pertvarkyta, kad žmonės, kuriems reikia reabilitacijos, gautų paslaugas pagal savo poreikius, kad paslaugos būtų lengvai prieinamos ir remiamos ir kad jos būtų teikiamos integruotai, bendradarbiaujant įvairiose srityse. Trečia, bus parengti ir įgyvendinti įvairūs sveikatos priežiūros sistemos patobulinimai. Ketvirta, į planą įtraukta tolesnė ilgalaikės priežiūros reforma. Nuo 2025 m. visą parą teikiamų slaugos paslaugų organizavimas ir finansavimas bus perduotas Sveikatos draudimo fondui. Penkta, į planą įtraukta bedarbio pašalpų ir nedarbo draudimo reforma, taip pat svarstoma galimybė nedarbo draudimo apsaugą taikyti naujoms darbo formoms. Šiomis penkiomis priemonėmis siekiama atsižvelgti į 2024 m. KŠSR (ir netiesiogiai – į 2023, 2022 ir 2020 m. KŠSR), kuriomis Estija raginama imtis veiksmų socialinei apsaugai stiprinti, *inter alia*, siekiant spręsti skurdo senatvėje problemą ir išplėsti bedarbio pašalpų mokėjimo aprėptį, visų pirma šią pašalpą mokant ir tiems, kurie dirba trumpalaikį ir nestandartinių formų darbą. Jomis taip pat ketinama atsižvelgti į 2024 m. KŠSR (ir netiesiogiai – į ankstesnes 2023, 2022 ir 2020 m. KŠSR), kuriomis Estija raginama gerinti sveikatos priežiūros ir ilgalaikės priežiūros paslaugų pasiekiamumą ir finansavimą. Į planą taip pat įtraukta profesinio rengimo reforma. Ši priemonė susijusi su 2024 m. KŠSR (ir netiesiogiai – su ankstesnės 2019 m. KŠSR dalimi), kuriomis Estija raginama gerinti įgūdžių pasiūlą persikvalifikuojant ir keliant kvalifikaciją, taip pat geriau pritraukiant ir išlaikant talentus. Tačiau, be ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane nustatytų įsipareigojimų, į planą neįtrauktos priemonės, skirtos 2019 m. KŠSR daliai įgyvendinti, kad būtų imtasi veiksmų vyrų ir moterų darbo užmokesčio skirtumui mažinti, be kita ko, didinant darbo užmokesčio skaidrumą;

(26) kalbant apie bendrą energetinio saugumo prioritetą, į planą įtraukta 100 proc. atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos reforma, kuria raginama ne tik įgyvendinti Estijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytas priemones, bet ir iki 2030 m. pereiti prie atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos vartojimo. Šia priemone siekiama atsižvelgti į 2024 m. KŠSR (ir ankstesnes 2023, 2022 ir 2020 m. KŠSR), kuriomis Estija raginama imtis veiksmų siekiant sumažinti degiųjų skalūnų dalį energijos rūšių derinyje ir didinti išteklių našumą įgyvendinant biožaliavinės ekonomikos inovacijas;

(27) kalbant apie bendrą gynybos pajėgumų prioritetą, į planą įtrauktas mokesčių reformų sąrašas su bendru papildomo saugumo mokesčio terminu. Nors mokestinės pajamos, gautos taikant naujus ar pakeistus mokesčius, yra pakeičiamos, vyriausybės pateiktas pagrindimas reiškia, kad tai yra gynybos pajėgumų didinimo priemonė. Tačiau, be pirmiau minėto papildomo saugumo mokesčio, su gynyba susijusios reformos ir investicijos plane aiškiai nėra aptariamos;

(28) kalbant apie kitas politikos priemones, viršijančias bendrus ES prioritetus, į planą, be ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane nustatytų įsipareigojimų, neįtrauktos priemonės, kuriomis siekiama įgyvendinti 2020 m. KŠSR (ir 2019 m. KŠSR dalį), kuriomis Estija raginama dėti daugiau pastangų, kad užtikrintų veiksmingą kovos su pinigų plovimu sistemos priežiūrą ir įgyvendinimo užtikrinimą;

(29) plane pateikiama informacija apie suderinamumą ir, jei reikia, papildomumą su sanglaudos politikos fondais ir Estijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu. Plane minima, kad specialios priežiūros kokybės ir prieinamumo gerinimas, reabilitacijos sistemos reorganizavimas ir ilgalaikės priežiūros reforma padeda siekti sanglaudos politikos partnerystės susitarimo P04 tikslo (Socialinė Estija) ir EGADP 6 komponento (sveikatos priežiūra ir socialinė apsauga). Bedarbio pašalpų ir nedarbo draudimo reforma ir nedarbo draudimo apsaugos išplėtimas įtraukiant naujas darbo formas taip pat prisideda prie EGADP 6 komponento (sveikatos priežiūra ir socialinė apsauga). 100 proc. atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos reforma prisidedama prie EGADP 4 komponento (energija ir energijos vartojimo efektyvumas) ir 8 komponento („REPowerEU“);

(30) plane pateikiama Estijos viešųjų investicijų poreikių, susijusių su bendrais ES prioritetais, apžvalga. Kalbant apie bendrą sąžiningos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos prioritetą, plane nustatytas papildomų investicijų, susijusių su klimato kaitos poveikiui atsparios ekonomikos akto įgyvendinimu, poreikis. Kalbant apie bendrą sąžiningos žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos prioritetą, plane nurodomas papildomų investicijų, susijusių su socialinio ir sveikatos sektoriaus integracija, poreikis. Kalbant apie bendrą energetinio saugumo prioritetą, plane nurodomas papildomų investicijų, reikalingų sinchronizacijai su Europos elektros energijos sistema ir didesnei atsinaujinančiųjų išteklių energijos daliai užtikrinti, poreikis. Kalbant apie bendrą gynybos pajėgumų prioritetą, plane nurodomas papildomų investicijų, susijusių su gynybos pajėgumų stiprinimu, poreikis;

Komisijos vertinimo išvada

(31) apskritai Komisija laikosi nuomonės, kad Estijos planas atitinka Reglamento (ES) 2024/1263 reikalavimus;

BENDRA IŠVADA

(32) pagal Reglamento (ES) 2024/1263 17 straipsnį Taryba Estijai turėtų rekomenduoti plane nustatytą grynųjų išlaidų planą.

REKOMENDUOJA Estijai:

(1) užtikrinti, kad grynųjų išlaidų augimas neviršytų šios rekomendacijos I priede nustatytų didžiausių rodiklių.

Be to, Taryba ragina Estiją užtikrinti, kad būtų įgyvendintos reformos ir investicijos, kuriomis reaguojama į pagrindinius Europos semestro metu, visų pirma konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose, nustatytus iššūkius ir atsižvelgiama į bendrus Sąjungos prioritetus.

I PRIEDAS

Didžiausias grynųjų išlaidų augimo tempas
(metinis ir bendras augimo tempai nominaliąja verte)

Estija

Metai		2025	2026	2027	2028
Augimo tempas (%)	Metinis	7,1	5,1	3,6	3,2
	Bendras (*)	9,2	14,8	18,9	22,6

(*) Bendras augimo tempas apskaičiuojamas atsižvelgiant į 2023 bazinius metus.

Priimta Strasbūre

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė